

de mercenariis? « Amen dico vobis, perceperunt mercedem suam¹. » De pastore autem quid ait Apostolus? « Quisquis autem mundaverit se ab hujusmodi, erit vas » in honorem sanctificatum, et utile Domino, ad omne » opus bonum paratum semper². » Non ad quasdam res paratum, et ad quasdam non paratum; sed ad omne bonum opus paratum. Hæc de pastoribus dixi.

XII. De mercenariis autem jam dicemus: « Mercenarius quando videt lupum insidiantem ovibus, fugit. » Hoc Dominus dixit. Quare? « Quia non est ei cura de » ovibus³. » Tandiu ergo est utilis mercenarius, quandiu non videt lupum, quandiu non videt furem et latronem: cum autem viderit, fugit. Et quis est de mercenariis, qui non fugit de Ecclesia, quando videt lupum et latronem? Abundant lupi, abundant latrones. Ipsi sunt qui ascendunt per alteram partem. Qui sunt isti qui ascendunt? Qui de parte Donati volunt deprædari oves Christi, ipsi per alteram partem ascendunt. Non per Christum intrant: quia non sunt humiles. Quia superbi sunt, ascendunt. Quid est, ascendunt? Extolluntur. Unde ascendunt? per alteram partem: unde de parte dici volunt. Qui in unitate non sunt, de altera parte sunt, et de ipsa parte ascendunt, id est, extolluntur, et volunt tollere oves. Quomodo ascendunt, videte. Nos, inquit, sanctificamus, nos justificamus, nos facimus justos. Ecce quo ascenderunt. Sed qui se exaltat, humiliabitur⁴. Potens est Dominus Deus noster humiliare eos. Lupus autem diabolus est: insidiatur ut decipiat, et qui illum sequuntur; nam dictum est, quod induti quidem pellibus ovium, intus autem sunt lupi rapaces⁵. Si viderit mercenarius aliquem loqui prava, aut sentire secundum perniciem

¹ Matth. vi, 2. — ² 2 Tim. ii, 21. — ³ Joan. x, 12, 13. — ⁴ Luc. xiv, 11. — ⁵ Matth. vii, 25.

animæ suæ, aut aliquid facere sceleratum et obscœnum, et tamen quia videtur habere alicujus momenti personam in Ecclesia, unde si sperat commoda, mercenarius est: et cum videt hominem perire in peccato, videt illum sequi lupum, videt illius guttur morsu trahi ad supplicium; non illi dicit: Peccas; non illum objurgat, ne perdat commoda sua. Hoc est ergo: « Cum viderit lupum, fugit: » non illi dicit: Scelerate facis. Non corporis, sed animæ hæc fuga est. Quem vides corpore stare, fugit animo, cum videt peccatorem, et non illi dicit: Peccas; cum etiam consilium cum illo habet.

XIII. Fratres mei, numquid non ascendit aliquando aut presbyter aut episcopus, et non dicit aliud de superiore loco, nisi ne rapiantur res alienæ, ne fraudes fiant, ne scelera admittantur? Non possunt dicere aliud, qui cathedram Moysi sedent, et ipsa de illis loquitur, non ipsi. Quid est ergo: « Numquid colligunt de spinis uvam, » aut de tribulis ficus. » Et, « Omnis arbor ex fructu cognoscitur¹? » Phariseus potest bona loqui²? Phariseus spina est: quomodo de spina lego uvam? Quia tu, Domine, dixisti: « Quæ dicunt, facite; quæ autem faciunt, facere nolite³. » De spinis me jubes uvam decerpere, cum dixeris: « Numquid colligunt de spinis uvam? » Respondet tibi Dominus: Non jussi te de spinis uvam legere: sed vide, attende bene, ne forte, ut fieri solet, vitis cum circum errat per terram, involuta sit in spinis. Nam aliquando invenimus illud, fratres mei, vitem positam super caricem, quia ibi habet sepem spinosam, extendit palmites suos, et inserit in sepem spinosam, et pendet inter spinas botrus; et qui videt botrum carpit, non tamen de spinis, sed de vite, quæ circumplexa est spinis. Sic ergo illi spinosi sunt: sed sedendo in cathedra Moysi, in-

¹ Matth. xxiii, 2. — ² Id. vii, 16. — ³ Id. xxiii, 3.

volvitur eos vitis, et pendent ad eos botri, id est, verba bona, praecepta bona. Tu lege uvam, non te pungit spina, quando legis: Quae dicunt, facite; sed quae faciunt, facere nolite. Pungit autem te spina, si quod faciunt facis. Ut ergo legas uvam, et non inhaereas spinis: Quae dicunt, facite; sed quae faciunt, facere nolite. Facta ipsorum spinæ sunt, verba ipsorum uva est, sed de vite, id est, de cathedra Moysi.

XIV. Fugiunt ergo isti, quando vident lupum, quando vident latronem. Hoc autem dicere coeperam, quia de loco superiore non possunt dicere isti, nisi bene facite, nolite perjurare, nolite fraudare, nolite aliquem circumvenire. Aliquando autem sic vivunt, ut de tollenda aliena villa, cum episcopo consilium habeatur, et petatur ab ipso tale consilium. Aliquando nobis contigit, experti dicimus: nam non crederemus. Multi a nobis consilia mala petunt, consilia mentiendi, circumveniendi; putantes quia placent nobis. Sed in nomine Christi, si Domino placet quod dicimus, nullus talis nos tentavit, et invenit quod volebat in nobis. Quia si vult ipse qui nos vocavit, pastores sumus, non mercenarii. Sed quod ait Apostolus: « Mihi minimum est, ut a vobis judicer, aut ab » humano die: sed neque ego me ipsum judico. Nihil » enim mihi conscius sum; sed non in hoc justificatus sum. » Qui autem judicat me, Dominus est¹. » Non ideo bona est conscientia mea, quia vos illam laudatis. Quid enim laudatis, quod non videtis? Ille laudet, qui videt: ille etiam corrigat, si quid ibi videt quod ejus oculos offendit. Quia et nos non dicimus perfecte nos sanos; sed tundimus pectus nostrum, et dicimus Deo: Propitius esto, ne peccem. Tamen puto, coram illo enim loquor, nihil aliud a vobis quaerens nisi salutem vestram; et gemimus

¹ Florus ad 1 Cor. iv, 3, 4.

plerumque in peccatis fratrum nostrorum, et vim patimur, et torquemur animo, et aliquando corripimus illos: imo nunquam non corripimus. Testes sunt omnes, qui recordantur quod dico, quoties sunt a nobis correpti fratres peccantes, et vehementer correpti.

XV. Modo consilium nostrum tracto cum Sanctitate Vestra. In nomine Christi plebs Dei estis, plebs catholica estis, membra Christi estis: Non estis divisi ab unitate. Communicatis membris Apostolorum, communicatis memoriis sanctorum Martyrum, diffusorum per orbem terrarum, et pertinetis ad curam nostram, ut rationem de vobis bonam reddamus. Tota autem ratio nostra quae est, scitis. Domine, scis quia dixi, scis quia non tacui, scis quo animo dixi, scis quia flevi tibi, cum dicerem, et non audirer. Ipsa puto quod integra ratio nostra est. Securos enim nos fecit Spiritus sanctus per Ezechielem prophetam. Nostis ipsam lectionem de speculatore. « Fili, ait, » hominis, speculatorem posui te domui Israël: si me » dicente ad impium: Impie, morte morieris, non dixeris: hoc est, ego enim tibi dico, ut dicas; si non annuntiaveris, veneritque gladius, et tulerit eum, id est, » quod minatus sum peccatori; ille quidem impius in » pietate sua morietur, sanguinem autem ejus de manu » speculatoris requiram. Quare? Quia non dixit. Si autem » speculator viderit gladium venientem, et cecinerit » tuba, ut fugiat; et non se observaverit, id est, non se » correxerit, ut non cum inveniat in supplicio, quod minatur Deus; veneritque gladius, et tulerit aliquem; ille » quidem impius in iniquitate sua mortuus est; tu autem, » inquit, animam tuam liberasti¹. » Et in illo loco Evangelii quid aliud dicit servo? cum diceret: « Domine, sciebam te molestum sive durum hominem, quia metis ubi

Ezech. xxxiii, 7-9.

» non seminasti, et colligis ubi non sparsisti; et timens
 » abii, et abscondi talentum tuum in terra, ecce habes
 » quod tuum est. Et ille, Serve, inquit, nequam et pi-
 » ger, magis quia me sciebas molestum et durum esse,
 » metere ubi non seminavi, et colligere ubi non sparsi,
 » ipsa avaritia mea debuit te docere, quia lucrum quæro
 » de pecunia mea. Oportuit te ergo ut dares pecuniam
 » meam numulariis, et ego veniens cum usuris exegis-
 » sem quod meum est¹. » Numquid dixit: Dares et exi-
 » geres? Nos ergo, fratres, damus; veniet ille qui exigat.
 Orate, ut paratos nos inveniat.

SERMO CXXXVIII².

De verbis Evangelii Joan. xi: *Ego sum pastor bonus, etc.*
 Contra Donatistas.

I. AUDIVIMUS Dominum Jesum commendantem nobis
 boni pastoris officium. In qua commendatione admonuit
 nos utique, ut intelligi datur, honos esse pastores. Et ta-
 men ne intelligeretur perverso modo multitudo pasto-
 rum, « Ego sum, inquit, pastor bonus. » Et unde sit
 pastor bonus, consequenter ostendit: « Pastor, inquit,
 » bonus animam suam ponit pro ovibus. Mercenarius au-
 » tem, et qui non est pastor, videt lupum venientem, et
 » fugit: quoniam non est ei cura de ovibus; mercenarius
 » est enim³. » Pastor ergo bonus Christus⁴. Quid Pe-

¹ Luc. xix, 20-23. — ² Alias I, de verbis Domini. — ³ Joan. x, 11-13.
 — ⁴ Florus ad I Cor. xii.

trus? nonne bonus pastor? nonne et ipse animam pro
 ovibus posuit? Quid Paulus? Quid cæteri Apostoli?
 Quid eorum tempora consequentes beati episcopi Marty-
 res? Quid etiam sanctus iste Cyprianus? Nonne omnes
 pastores boni; non mercenarii, de quibus dicitur: « Amen
 » dico vobis, perceperunt mercedem suam¹. » Omnes
 ergo isti pastores boni, non solum quia sanguinem fuderunt,
 sed quia pro ovibus fuderunt. Non enim fuderunt
 relatione, sed charitate.

II. Nam et apud hæreticos, qui propter iniquitates et
 errores suos aliquid molestiarum perpessi fuerint, nomine
 Martyrii se jactant, ut hoc pallio dealbati facilius fu-
 rentur, quia lupi sunt. Si autem scire vultis in quo nu-
 mero habendi sunt, pastorem bonum Paulum apostolum
 audite: quoniam non omnes qui corpora sua in passione
 etiam ignibus tradunt, æstimandi sunt sanguinem fuisse
 pro ovibus, sed potius contra oves. « Si linguis, inquit,
 » hominum loquar et Angelorum, charitatem autem non
 » habeam, factus sum velut ærumentum sonans, aut cym-
 » balum tinniens. Si sciero omnia sacramenta, et habuero
 » omnem prophetiam, et omnem fidem, ita ut montes
 » transferam, charitatem autem non habeam, nihil sum². »
 Magna ergo res est postremo fides montes transferens. Illa
 quidem magna sunt: sed si ego hæc sine charitate ha-
 beam, inquit, non illa, sed ego nihil sum. Sed adhuc
 istos non tetigit, qui falso Martyrii nomine in passionibus
 gloriantur. Audite ut eos tangat, imo potius ut transfo-
 diat. « Si distribuero, inquit, omnia mea pauperibus,
 » et tradidero corpus meum ut ardeam. » Jam ipsi sunt,
 Sed vide quid sequitur: « Charitatem autem non habeam,
 » nihil mihi prodest. » Ecce venit ad passionem, ecce
 venit et ad sanguinis fusionem, venit et ad corporis

¹ Matth. vi, 2. — ² I Cor. xiii, 1-3.